



## Fejér megyei könyvtárosok tanulmányútja, 2006

Az MKE Fejér Megyei Szervezete idén is szervezett a nyárra egy többnapos tanulmányutat a megye könyvtárosainak és családtagjainak, mely immár több mint 10 éves múltra tekint vissza.

Mi ketten először vettünk részt ilyen kiránduláson, ezért nagy érdeklődéssel és kíváncsian vártuk az indulást. 34-en gyűltünk össze, hogy 3 nap alatt megismerjük országunk délnyugati részének minél több kulturális értékét.

Augusztus 3-án reggel elindultunk Székesfehérvárról Pécsre, útközben több helyen megálltunk. Elsőként a Tolna megyei Kakasdon, ahol az egyébként még tönkölybúzából készült süteményt is áruló (Anna) cukrászda mellett található a Makovecz Imre által tervezett impozáns faluház. Az épülethez két torony is tartozik, a nyugati sváb, a keleti (amit egy erdélyi toronyról mintáztak az építészek) pedig a székely, ami előtt 5 egymásra nyíló székely kapu áll.

Következő megállónk a közel 4200 lakosú Pécsvárad volt, ahol megtekintettük a helyi könyvtárat, melynek épületét nemrég újították fel és emeletén egy képgaléria is található Platthy György műveiből. Az épület nehezen átlátható, több kis helyiségre oszlik. A körülmények 1 könyvtáros alkalmazását teszik lehetővé, és a munkaügyi központ támogatásával még egyelőre szintén a könyvtárban dolgozó hölgy tud foglalkozni az intézmény ügyes-bajos dolgaival. Érkezésünkre kaláccsal, italokkal kedveskedtek nekünk.

A gyönyörű mecseki tájon keresztül kanyargós, szűk utak vezetnek el a Pécstől keletre található 500 lelkes Szébenyre, ahol az iskolai könyvtárat, a helyi templomot és a tájházat tekintettük meg. Az iskolában 6 osztály van, két-két évfolyamonként összevonva, küzdenek is a fennmaradásukért, melynek érdekében igyekeznek több lábon állni, keresve az új lehetőségeket, mint például a művészeti oktatás. Külön élmény volt hallgatni a helyi tanárnőt, aki a könyvtárral is foglalkozik, hogy milyen lelkesen igyekszik az olvasás szeretetére nevelni a gyerekeket, folytatásos felolvasással, az érdeklődésüket felkeltő olvasmányok beszerzésével.

Kora délután érkeztünk Pécsre, ahol először megnéztük a TEMI Minerva könyvtárat, ahol az előző helyekhez hasonlóan nagy-nagy szeretettel fogadtak minket. Terített asztalokkal, rengeteg szendviccsel, süteménnyel, üdítővel készültek a fogadásunkra (úgyhogy nemcsak

szellemi táplálékban részesültünk). Megtekintettük a 170.000 darabos állományt, bemutatták a szolgáltatásaikat, melyekből minden könyvtáros ötletet meríthet az olvasók számára emelésére, ilyen volt az olvasóknak a heti 1 óra ingyen számítógép használat, melyet az olvasójegyükön tartanak nyilván.

A nap további részében Pécs belvárosát tekintettük meg, már amennyit a szűk időkeret lehetővé tett. Idegenvezetőnk részletesen bemutatta a dzsámit, a négy tornyú székesegyházat, és az év végére teljes mértékben elkészülő, a föld alatt lévő régi kőmaradványok megtekintését lehetővé tévő modern, üvegfalás járatrendszert. A székesegyház melletti utca borospincéjében mindenki ízelítőt kapott a táj borkultúrájából, egy pohár fehérbor formájában.

Újdonságként hatott a dzsámi mögött lévő apró harangtorony. Három acélrúdon három különböző méretű harang van, melyek szemmagasságban állnak, de harangozáskor, délután kétszer, a rudak automatikusan a magasba emelkednek és ott kezdenek el harangozni. Bár a szerkezet ridegnek tűnhet, mégis egy ötletes megoldás, mivel műemlékvédelmi okok miatt nem lehetett saját kötornyot építeni.

Már majdnem besötétedett, mikor elfoglaltuk a szállást egy kollégiumban, majd mentünk vacsorázni egy nagyon egyedi étterembe (Cellarium), mely 8 méterrel a föld alatt van, törökkori katakombákban, és a pincérek a rabokéhoz hasonló csíkos pólóban szolgálták fel a gazdag vacsorát.

A következő nap reggelén meglátogattuk az egyetemi könyvtár Klimó gyűjteményét, melyet csak a mi kedvünkért nyitottak ki. A gyűjtemény jelentőségét talán nem is kell könyvtáros kollégáknak méltatnunk, az ott kiállított ősnymtatványok, több száz éves könyvek látványa magáért beszélt. Elénk tárult mindaz, amiről eddig csak tanultunk, elképesztő, hogy már évszázadokkal ezelőtt is milyen alapos tudásanyaggal rendelkeztek elődeink, mely látszott minden tudomány, mint a biológia, kartográfia ábráin is. Kutatók még most is rendszeresen kölcsönöznek a rendkívül értékes állományból.

Az idő némileg esőre állt, olykor szemerkélt, mikor továbbindultunk a megye déli részére. A Villány felé vezető úton megálltunk a 300-as lélekszámú Palkonyán, ahol megnéztük a Szent Erzsébet tiszteletére emelt kör alakú templomot, mely törökkori maradványra épült majdnem kétszáz éve, és a falu szélén lévő 53 présházás pincésort. Itt már elénk tárult a Villányi-hegység megkapó látványa. A következő faluban, Villánykövesden újabb, a korábbihoz hasonló pincésort sétáltunk végig.

Ebédidő felé járt, mikor a villányi csárdában (Fülemüle csárda) mindenki jól lakhatott, az épület a régi idők hangulatát idézi berendezésével, kemencével, lámpáival. Aztán jöhetett a bor, melyet Villányban sok-sok pincében meg lehetett kóstolni, a bormúzeum megtekintése mellett. Már-már balatoni hangulata van a településnek, annyi turistát láttunk, akkora élet volt a főutcán. Sokadmagunkkal megkóstoltuk a helyi rétest is, melyet a környékbeli asszonyok készítenek, lefagyasztanak és fogyasztás előtt sütnek ki. A hagyományos ízek mellett kolbászos, gesztenyés, tököss, kapos, csokis-meggyes-túrós ízeket is ki lehetett próbálni.

Megrohamoztuk Siklós várát. A látnivalók gazdag választékából mindenki találhatott érdekességet, mint a kortárs galéria vagy a kert. Nekünk legjobban a panoptikum tetszett, a Tenkes kapitánya sorozat szereplőivel, melyeket a színészekről mintáztak. A kiváló művész, Zenthe Ferenc halála szomorú aktualitást adott a sorozat felidézésére. Látványosak voltak a kízókamra bábjai, a vadászati múzeum és persze az a csodálatos panoráma, ami a vár teraszáról elénk tárult. Nagyot néztünk, amikor sorban jöttek az SMS-ek, hogy telefonjaink átálltak a horvát szolgáltatóra, szerencsére nem mindenhol, csak a vár néhány pontján.

Megnéztük még a városban Malkocs bej kis dzsámiját, mely már 500 éves, és a mohamedán vallás szerint van berendezve, szőnyegekkel, Koránnal, szemben a pécsivel, amit már a katolikus valláshoz igazítottak.

Elmentünk Máriagyúdre a kegytemplomba, ami közigazgatásilag Siklóshoz tartozik. Híres búcsújáráhely, a templom épülete és környezete pedig lenyűgözően szép. Elképesztő, hogy látszólag ilyen eldugott helyen már 300 éves hatalmas templom áll, és maga a hely már 1000 éves történelmi múltra tekint vissza.

Este Pécsen szabad program keretében el lehetett menni a dzsámiba orgonakoncertre, mi néhányan inkább körbesétáltuk a belváros összes sétálóutcáját, megcsodáltuk az épületeket, köztük az ottani megyei könyvtárét is (nemcsak Székesfehérvár várat magára új könyvtáráépületet). Felmentünk egész az Aradi vértanúk útjáig, ahol a hősök mellszobrai állnak sorban. Egy kolléganőnk, Szönyegi Hajnalka itt töltötte diákévei egy részét, az egyik közeli csendes utcában lakott, meg is néztük a házat kívülről, és a kilátás az emelkedős utcáról már szinte olyan volt, mint a TV-toronyból.

Harmadnap reggel célba vettük az Ormánságot. Elmentünk Kórósra, ami egy 250 lakosú apró zsáktelepülés, de ott van egy fakazettás református templom, mely több mint 200 éves. A kazetták a plafonon és oldalt találhatók, fagerendák választják el őket egymástól, 12 sorban elhelyezve, különböző színes motívumokkal, melyek állítólag az itteni családok számát jelképezték.

A következő település, ahova ellátogattunk, sok székesfehérvárit vonz. Vajszló, ez a közel 2000 embert számláló község adott otthont Kodolányi János, (a székesfehérvári székhelyű főiskola névadója) gyermekkorának, melynek tárgyi emlékeit abban a házban őrzik, ahol lakott, és emlékmúzeum formájában működik. Mellette van a helyi könyvtár, amelynek rendezettségétől elámultunk, felszereltségét bármely kis könyvtár megirigyelhetné, fénymásoló, szkener, nyomtató, CD és DVD lemezeket is gyűjtenek. Bár már többször költözött, mégis a helyi könyvtáros munkája komoly odafigyelésről tanúskodik. A helyiek még egy tájházat is berendeztek régi eszközökkel, mint például a szökröny, ami egy felhajtható ládához hasonlít leginkább.

Sellyén megnéztük a helytörténeti gyűjtemény talpasházát, ami mai kifejezéssel mobil ház is lehetne, a gyakori áradások, esőzések elleni védekezésül laktak ilyen házakban az emberek, mivel mozdítható talapzatra épültek.

A Selye melletti Drávaiványiban - ami közel 250 lelket számlál - megnéztük a kórósihoz hasonló fakazettás templomot, melyeken nemcsak motívumok, de figurák, például sellő is fel voltak festve.

Mentünk tovább Somogy megyébe. A 67-es úton, a Zselicben gyönyörködve jutottunk el Kaposvár határáig, ahonnan mentünk a szomszéd faluba, Szennára, ami körül-belül 700 főt számlál. Európa Nostra díjas az itteni Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény, „egy élő falu közepe”, ahol szép nagy területen, mint egy parkban, összegyűjtötték Somogy jellegzetes népi építészetű házait, utcaszerűen elhelyezték, és mindegyikbe be lehetett nézni. Itt is van egy fakazettás templom, és az állatok, például kecskék szabadon járkálhatnak a múzeum területén. Sokak öröme lehetett régies édességeket is venni, mint a bocskorszív vagy a grillázscukor.

Kaposváron megnéztük Rippl-Rónai József villáját, ahol a híres festő élt és alkotott, számos festménye és a ház eredeti berendezése mutatja be a művész életét.

Siófok felé félúton van Bonnyapuszta, ahol megálltunk ebédelni a szép kilátással rendelkező csárdában (Koppány csárda), megkoronázva a kirándulás utolsó napját.

Úton hazafelé, Tab előtt megálltunk a majdnem 300 lakosú Zala községben, mert ott van a Zichy Mihály emlékmúzeum, a festő kúriájában. Két nagyon aranyos puli szaladt elénk köszönteni, aztán megnéztük a festményeket, melyek igazán magával tudják ragadni a szemlélődőt. A már-már fényképszerű, aprólékos emberábrázolások, vagy például a hatalmas vászonra festett „A Rombolás géniuszának diadala” című festmény maradandó emlékké vált, emellett megtekintettük a dolgozószobát, és a művész könyvtárát is.

Estére tengernyi élménnyel gazdagodva és kicsit elfáradva értünk vissza Székesfehérvárra.

Jó volt látni, hogy az emberek mindenütt igyekeznek gyűjteni településük emlékeit, tárgyait, érezni minden ottani kollégában a tenni akarást, megállapíthattuk, hogy igenis egy könyvtárnál sokat számít a könyvtáros(ok) személyisége, amivel rengeteget ki tudnak hozni egy bibliotékából, megtartva a régi hagyományokat, és lépést tartva az új igényekkel. Napi gondjaik hasonlóak, majdhogynem azonosak a mieinkkel, de mégis ott vannak, és csinálják.

Külön meg kell említenünk azt a vendégszeretetet, amivel mindenütt fogadtak minket, és amiért az egyesület minden ottani kollégának egy-egy fehérvári útikönyvvel kedveskedett. Sok helyen csak nekünk, a mi kedvünkért szakították meg a szabadságukat, vették a fáradságot, hogy olyan helyeket láthassunk, ahova egyénileg nem mehetnénk be, és valljuk be, ilyen messzire nem is olyan egyszerű eljutni se.

Köszönettel tartozunk mindezért a nemcsak az ottaniaknak, hanem a szervezőknek is, akik időt, erőt nem kímélve hozták össze ezt a felejthetetlen utazást, odafigyelve minden egyes részt vevőre. Nemcsak új helyeket, de kicsivel egymást is sikerült jobban megismernünk az út alatt, amire valljuk be, nem sok lehetőség van a hétköznapi életben, mikor sokszor éppen elég a saját könyvtárunkban keletkező feladatoknak eleget tenni. Ha tehetjük, ezért is érdemes kihasználni minden ilyen lehetőséget, hiszen találkozhatunk régi kollégákkal és emellett új, szép, tartalmas emberi kapcsolatok is szülehetnek.

Lászlóné Lakner Lilla – Márky Balázs